

บทที่ 3

การวิเคราะห์ศัพท์

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่าในแต่ละหน่วยยรรถมีคำใบ้แทนมาก คำบางคำก็คล้ายกันจนอาจเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันได้ ผู้วิจัยจึงนำคำในแต่ละหน่วยยรรถมาวิเคราะห์เพื่อดูว่าคำใดบ้างที่เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน คำใดบ้างที่จัดเป็นคนละศัพท์ และในหน่วยยรรถหนึ่งๆมีศัพท์แทนใดกี่ศัพท์ ในการวิเคราะห์ศัพท์นี้ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ทางสัทวิทยา (Phonology) คือ เรื่องของพยางค์ หลักเกณฑ์ทางสัทศาสตร์ (Phonetics) ได้แก่ ความคล้ายคลึงทางเสียง และใช้ความรู้สึกของตนเอง (intuition) ในฐานะผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นหลักในการพิจารณา ขั้นตอนของการวิเคราะห์ศัพท์แบ่งได้ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การจัดกลุ่มคำตามจำนวนพยางค์

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยแยกคำในแต่ละหน่วยยรรถออกเป็นกลุ่มๆ ตามจำนวนพยางค์ในคำ คำใดมีจำนวนพยางค์เท่ากันก็จัดเป็นกลุ่มเดียวกัน คำใดมีจำนวนพยางค์ต่างกันก็จัดเป็นกลุ่มๆ ได้แก่ กลุ่มคำพยางค์เดียว กลุ่มคำ 2 พยางค์ เป็นต้น

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การพิจารณาคำตามเกณฑ์การวิเคราะห์ศัพท์

ขั้นตอนนี้เป็นการนำคำที่ผ่านขั้นตอนที่ 1 มาพิจารณาอย่างละเอียดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 คำใดมีจำนวนพยางค์เท่ากัน และมีพยางค์ที่มีองค์ประกอบทางด้านพยัญชนะและสระเหมือนกัน แต่พยางค์ปรากฏในตำแหน่งที่สลับกัน จัดให้คำเหล่านั้นเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน เช่น คำที่ปรากฏในหน่วยยรรถที่ 13 "มันแกว" หัวด้ว -- หัวหัว

เกณฑ์ที่ 2 คำใดมีจำนวนพยางค์ต่างกัน 1 พยางค์ พยางค์ของคำที่มีจำนวนพยางค์น้อยกว่า เหมือนหรือคล้ายคลึงกับพยางค์ของคำที่มีจำนวนพยางค์มากกว่า และพยางค์

ที่ต่างของคำเหล่านี้ไม่สามารถปรากฏอิสระและไม่มี ความหมาย จักให้คำเหล่านี้เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน เช่น

คำที่ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 6 "ตะกร้า" กร้า - ตะกร้า

คำที่ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 29 "ตะกอน" กอน - ตะกอน

คำแต่ละคำมีพยางค์ที่เหมือนกันหนึ่งพยางค์ ได้แก่ กร้า และ กอน ตามลำดับ พยางค์ที่ต่างของคำทั้ง 2 คือ ไค้แก่ ตะ ซึ่งไม่มี ความหมายและไม่สามารถปรากฏอิสระได้

เกณฑ์ที่ 3 คำใดมีจำนวนพยางค์เท่ากัน และมีพยางค์ที่มีองค์ประกอบทางคำานเสียงสระและเสียงพยัญชนะที่ต่างกัน ถ้าความแตกต่างดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง (ดูรายละเอียดในข้อ 3.3) จักให้คำเหล่านี้เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน ทั้งนี้จะไม่กล่าวถึงความต่างคำวรรคสุดท้ายพิจารณา เพราะผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามซึ่งทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถถ่ายทอดเสียงวรรคสุดท้ายที่แท้จริงได้ เช่น:

คำที่ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 4 "ข้าขวามา" ข้าขวามา¹ -- ข้าขวามา

พยางค์ที่แตกต่างของคำนี้มี ไค้แก่ ชะ กับ ขา ความแตกต่างของพยางค์คู่ไปเป็นไปตามเกณฑ์ทางเสียงในเรื่องเสียงสระ จึงจักให้คำ 2 คำนี้ เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน เนื่องจากเกณฑ์ทางเสียงเป็นเกณฑ์สำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ศัพท์ ผู้วิจัยจึงแยกอธิบายในรายละเอียดต่างหาก

3.3 เกณฑ์ทางเสียง

เกณฑ์ทางเสียง เป็นเกณฑ์ทางสัทศาสตร์(Phonetics)ซึ่งผู้วิจัยคัดแปลงและเพิ่มเติมจากเกณฑ์ทางเสียงในงานวิจัยของ ประภาพรรณ เส็นคันทีกุล (2527) และจำลอง คำานุช (2528) โดยมีรายละเอียดดังนี้

¹ในการออกเสียงพยางค์ทั้ง 2 ของคำานี้ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างของพยางค์เป็น cv ไม่มีการออกเสียงกักที่เส้นเสียงในตอนท้ายพยางค์

3.3.1 การแปรเสียงสระ

1. สระเดี่ยว คำที่จัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน จะต้อง

ก. เป็นสระเหมือนกัน (มีส่วนของลิ้น ระดับลิ้น¹ และ รูปปาก² เหมือนกัน) ต่างกันที่ความสั้นยาว เช่น

คำในหน่วยวรรคที่ 4 "ข้าขวาม้า" ข้าระม้า -- ข้าขวาม้า

คำในหน่วยวรรคที่ 20 "เหล็กไน" พิไน -- พิไน

และคำในหน่วยวรรคที่ 6, 7, 11, 13, 14, 2, 28, 30

ข. เป็นคำที่ประกอบด้วยสระที่มีความต่างเฉพาะที่ระดับลิ้นเพียง 1 ระดับ โดยที่รูปปาก ส่วนของลิ้น และความสั้นยาวของสระเหมือนกัน เช่น

คำในหน่วยวรรคที่ 11 "ฝรั่ง" ชุมพู -- ชมพู

คำในหน่วยวรรคที่ 22 "ชกัญช" คอน -- โทน
(คน ไม่ใหญ่)

ช้อยกเว้น คำในหน่วยวรรคที่ 29 "ตะกอน" ชิ่ง ไก่แก๊ ชับน -- ชับน

คำในหน่วยวรรคที่ 16 "คืนที่ไม่มีแสงจันทร์ส่อง" ชิ่ง ไก่แก๊ เคียนเว็ค-เคียนเม็ค

มีความแตกต่างทางเสียงทั้งใน เรื่องของระดับลิ้นและความสั้นยาวของสระ แต่ผู้วิจัยในฐานะผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้มีความรู้สึก คำทั้ง 2 คู่นี้เป็นศัพท์เดียวกัน ผู้วิจัยจึงอนุโลมให้คำ 2 คู่นี้เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันในภาษาไทยถิ่นใต้

ค. เป็นคำที่ประกอบด้วยสระที่มีส่วนของลิ้น และรูปปากต่างกัน แต่มีความสั้นยาวของเสียงเท่ากัน และระดับของลิ้นอยู่ในระดับเดียวกัน เช่น

คำในหน่วยวรรคที่ 27 "เคี้ยวนี้" แดเคี้ยว --- คอเคี้ยว

¹ ส่วนของลิ้นและระดับลิ้นแบ่งได้ดังนี้	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
ระดับสูง	i, ii	ue, ueue	u, uu
ระดับกลาง	e, ee	o, oo	o, oo
ระดับต่ำ	ε, εε	α, αα	ω, ωω
² รูปปากแบ่งเป็น ปากห่อ ปากไม่ห่อ	(สระหลังทุกเสียง ปากห่อ)		

2. สระเดียวกับสระประสม

คำที่ประกอบด้วยสระเดี่ยว จะเป็นรูปแปรกับคำที่มีส่วนประกอบเป็นสระประสมไต่กันจะคง

ก. มีเสียงสระเดี่ยวเป็นเสียงเดียวกับเสียงใดเสียงหนึ่งในสระประสม

เช่น

คำในหน่วยอรทที่ 6 "ตะกร้า" ช้าหิ้ว -เข้าหิ้ว /๕๕/ -/๕๕u/

คำในหน่วยอรทที่ 29 "ตะกอน" หมุน -หมุนวน /u/ -/๕u/

ชี้หมุน -ชี้หมุนวน

ข. มีเสียงสระเดี่ยว ไม่มีตำแหน่งที่เกิดของเสียงอยู่ในทางผ่านของการเคลื่อนที่ของลิ้นในการออกเสียงสระประสม เช่น

คำในหน่วยอรทที่ 7 "ตะหลิว" แคช้าน -เคี้ยวช้าน /εε/ -/iie/

คำในหน่วยอรทที่ 27 "เคี้ยวนี้" เนหุ -ในอญู /e/ -/๕i/

3. สระประสมกับสระประสม

คำที่จัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน จะต้องเป็นคำที่ประกอบด้วยสระประสมเดียวกัน โดยต่างกันเฉพาะที่ความสั้นยาวของเสียงสระ เช่น

คำในหน่วยอรทที่ 13 "มันแกว" หัวแป๊ะก๊วะ -หัวแป๊ะก๊วะ /u๑/ -/๕๕๑/

แป๊ะก๊วะ แป๊ะก๊วะ

3.3.2. การแปรเสียงพยัญชนะ

คำที่จัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันไต่กัน ต้องเป็นคำที่มีความคล้ายคลึงกันทางเสียงพยัญชนะ ทั้งนี้ข้อแตกต่างของเสียงพยัญชนะอาจเป็นข้อแตกต่างระหว่างพยัญชนะเดียวกับพยัญชนะเดี่ยว ระหว่างพยัญชนะควบกล้ำกับพยัญชนะควบกล้ำ หรือระหว่างพยัญชนะเดียวกับพยัญชนะควบกล้ำก็ได้ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ก. เป็นคำที่ประกอบด้วยพยัญชนะระเบิดที่มีความต่างเฉพาะในลักษณะที่มีลมหรือไม่มีลม โดยมีฐานที่เกิดเสียงและลักษณะการทำงานของเส้นเสียงเหมือนกัน
เช่น

คำในหน่วยอรรถที่ 9 "สู่มโก" $\text{ทรอมโก} - \text{ทรอมโก}$
/t^hnr-/ - /tr-/

$\text{กรง} - \text{กรง}$
/k^hr-/ - /kr-/

คำในหน่วยอรรถที่ 28 "เมื่อไร" $\text{ทอไต} - \text{ทอไต}$
/t^h-/ - /t-/

ข. เป็นคำที่ประกอบด้วยพยัญชนะที่มีฐานที่เกิดเสียงห่างจากกันไม่เกิน 2 ฐาน โดยมีลักษณะการเปล่งเสียง และลักษณะการทำงานของเส้นเสียงเหมือนกัน
เช่น

คำในหน่วยอรรถที่ 9 "สู่มโก" $\text{ทรอม} - \text{กรอม}$
 $\text{ทอมโก} - \text{คอมโก}$

ค. เป็นคำที่ประกอบด้วยพยัญชนะที่มีฐานที่เกิดติดกัน มีการทำงานของเส้นเสียงเหมือนกัน มีลักษณะมีลมหรือไม่มีลมเหมือนกัน แต่ต่างกันที่ลักษณะการเปล่งเสียง เกณฑ์ข้อนี้ใช้ได้เฉพาะกรณีที่มีลักษณะการเปล่งเสียงที่แตกต่างกันนั้น เป็นการแตกต่างระหว่างเสียงกักกับเสียงกักเสียคแทรก เช่น

คำในหน่วยอรรถที่ 7 "ตะหลิว" $\text{ทะหวัค} - \text{จะหวัค}$
/t-/ - /t^h-/

$\text{เจียนตี} - \text{เจียนตี}$
/th-/ - /t^h-/

- ¹ฐานที่เกิดของเสียงพยัญชนะในที่นี้ เรียงไว้ดังนี้ 1. ฐานริมฝีปาก
2. ฐานฟัน 3. ฐานปุ่มเหงือก 4. ฐานเพดานแข็ง 5. ฐานเพดานอ่อน
6. ฐานเส้นเสียง

ง. เป็นคำที่ประกอบด้วยพยัญชนะที่มีลักษณะการทำงานของเส้นเสียงต่างกัน แต่มีลักษณะการเปล่งเสียงและฐานที่เกิดเสียงเหมือนกัน เช่น

คำในหน่วยยอรรถที่ 13 "มันแกว" หัวแปะแก้ว - หัวแบะแก้ว

หัวแปะแก้ว /p/ พยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีลม ริมฝีปาก

หัวแบะแก้ว /b/ พยัญชนะกัก ก้อง ริมฝีปาก

จ. เป็นคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว เป็นเสียงเดียวกับเสียงพยัญชนะเสียงที่หนึ่งของพยัญชนะควบกล้ำ เช่น

คำในหน่วยยอรรถที่ 8 "เสวียนรองหม้อ" กั้นหม้อ - กรานหม้อ

3.3.3 การกลมกลืนเสียง

คำที่จัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันได้จะต้องเป็นคำที่มีเสียงคล้ายกัน ข้อแตกต่างทางเสียงที่ปรากฏอยู่เกิดจากการกลมกลืนเสียง เช่น

คำในหน่วยยอรรถที่ 11 "ฝรั่ง" ชมโพ - ชมโม

คำในหน่วยยอรรถที่ 14 "สับปะรด" ย่านหัก - ย่านหนัก

3.3.4 การสูญเสียเสียงและการเพิ่มเสียง

คำที่จัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันได้ต้องเป็นคำที่มีเสียงคล้ายกัน ข้อแตกต่างทางเสียงที่ปรากฏอยู่เกิดจากการสูญเสียเสียงหรือการเพิ่มเสียง เช่น

คำในหน่วยยอรรถที่ 4 "ข้าขาม่า" ข้าขาม่า - ข้าขามา

คำในหน่วยยอรรถที่ 14 "สับปะรด" ย่านหนัก - ย่านหัก

สำหรับคำว่า ย่านหัก ย่านหนัก และ ย่านหนัก ในหน่วยยอรรถที่ 14 นั้น จัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน ทั้งนี้

ย่านหัต /jeanhat/ ย่านหนัต /jaannat/ เป็นรูปแปรของ
ศัพท์เดียวกันเพราะเกิดการกลมกลืนเสียง

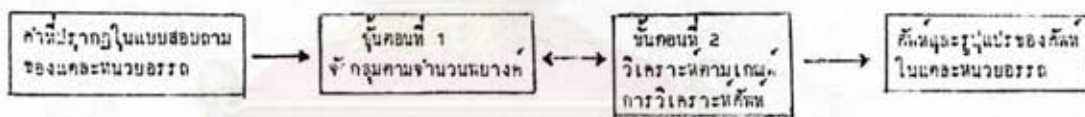
ย่านหนัต /jaannat/ ย่านหนัต /jaanat/ เป็นรูปแปรของ
ศัพท์เดียวกันเพราะเกิดการสูญเสียง

คำว่า ย่านหัต /jeanhat/ และ ย่านหนัต /jaanat/ เป็น
รูปแปรของศัพท์เดียวกันเพราะทั้งคู่ต่างแปรกับ ย่านหนัต /jaannat/

ข้อยกเว้น

ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้บางคน มักใช้ /h/ แทน /ng/ เช่นในคำว่า
ทำงาน [t^hamjean] จะพูดว่า [t^hamhaan] ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงจัดให้
คำในหน่วยบรรทัดที่ 20 "เหล็กไน" ใจ - ไซ เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน
ในภาษาไทยถิ่นใต้

ขั้นตอนของการวิเคราะห์ศัพท์ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

ในบางครั้งเมื่อคำผ่านการวิเคราะห์ความแตกต่างการวิเคราะห์ศัพท์ใน
ขั้นตอนที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยจะย้อนไปพิจารณาคำนั้นๆ ในขั้นตอนที่ 1 อีกครั้ง แล้วใช้
ความรู้สึกของผู้วิจัยในฐานะผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ (intuition) ตัดสินว่า เป็น
คนละศัพท์หรือเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ในแต่ละหน่วยบรรทัด
เป็นตารางดังปรากฏในหน้า 40-56

ตัวอย่าง การแสดงผลการวิเคราะห์ศัพท์โดยใช้ตาราง

ลำดับหน่วยวรรณคดี	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยวรรณคดี	คำที่ใช้แทนหน่วยวรรณคดี	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
4 "นาคาวมา"	9	นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		
		นาค		

----- เป็นเครื่องหมายแบ่งกลุ่มของคำว่าเป็นกลุ่มคำพยางค์เดียว สองพยางค์ หรือ สามพยางค์ เป็นต้น

] เป็นเครื่องหมายแสดงว่าเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน

} เป็นเครื่องหมายแสดงว่ารูปแปรทั้งหมดเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน และให้นับเป็น 1 ศัพท์

ก	การกลมกลืนเสียง	สร	การแปรของเสียงสระ
ส	การสูญเสียง	พ	การแปรของเสียงพยัญชนะ

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า

หน่วยอรรถที่ 4 "ข้าขาวมา" นี้ มีคำใช้แทน 11 คำ คำทั้ง 11 คำนี้ สามารถแบ่งเป็นกลุ่มตามจำนวนพยางค์ได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคำ 2 พยางค์ และ กลุ่มคำ 3 พยางค์

กลุ่มคำ 2 พยางค์	ไค่แก	ข้าชูป	ข้าทม		
กลุ่มคำ 3 พยางค์	ไค่แก	ข้าชูปน้ำ	ข้าชูปอาบ	ข้าชุกน้ำ	
ข้าชุกอาบ	ข้าชุกอากาศ	ข้าชะมา	ข้าชามา	ข้าขาวมา	ข้ารักพิศ

คำทั้ง 11 คำนี้ บางคำจัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน เช่น

ข้าชุกอาบ ข้าชุกอากาศ เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันตามเกณฑ์ที่ 3 ในเรื่องของการกลมกลืนเสียง นับเป็น 1 ศัพท์

ข้าชะมา ข้าชามา เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันตามเกณฑ์ที่ 3 ในเรื่องของการแปรของเสียงสระ นับเป็น 1 ศัพท์

ข้าชามา ข้าขาวมา เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันตามเกณฑ์ที่ 3 ในเรื่องของการสูญเสียง นับเป็น 1 ศัพท์

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ศัพท์แต่ละหน่วยขรรด

ลำดับ หน่วยขรรด	จำนวนศัพท์ที่ใช้ แทนหน่วยขรรด	คำที่ใช้แทนหน่วยขรรด	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทาง เสียง
1 "ครี๊บ"	4	โคง	3	ส
		โค		
		แฉ็ค มฉ็ค เสฉ็ค	3	สร
2 "ท่ายทอย"	6	ครี๊บ	3	พ
		เส็คปลา		
		ท่น		
		ท่ายท่น		
		ท่ายทอย		
ท่ายโข่ง				
3 "ป้า"	4	ท่นคอ	3	พ
		เหมงหิ้ว		
		ป้า		
		แม + ช้อ		
		แมป้า		
		แมใหญ่		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
4 "น้าขาวมา"	9	น้าขুব น้าหนม		
		น้าขุบน้ำ น้าขุบอาม น้าชักน้ำ น้าชักอาม น้าชักอาก น้าชะมา น้าขาวมา น้าขาวมา น้ารักพัก จุกน้าหนม	 3 3 3	 ก สร ส
5 "สรอบคอบ"	5	สรอบ สรอบคอบ สายคอบ สายสรอบ สายสรอบคอบ		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยอรรถ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยอรรถ	คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
6 "ตะกร้า"	5	กร้า ชะ ขา } ชาก } เชา } กระชะ } ----- ตะกร้า ชะยี่ว } ชะหิ้ว } ขาหิ้ว } เชาหิ้ว } กร้าหิ้ว กระเชา ลูกเชา } ลูกชะ }	3 3 3 2 2 3 3 3 3 2 3	สร ส สร ส ก สร สร สร สร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
7 "ทะหลิว"	10	จำ		
		[หลิว	2	
		[หลัก]	2	
		[ทะหลัก]	3	พ
		[จะหลัก]		
		ทะหลิว		
		หลักเหล็ก		
		หลักเจียน		
		[แก่ขาน]	5	สร
		[เกี้ยวขาน]		
		ชอนฉี่		
		ชอนฉัท		
		[เจียนฉี่]	3	พ
		[เจียนฉี่]		
[เจียนฉี่]	3	สร		
[เจียนฉี่]	3	พ		
[เจียนฉี่]				
ที่เจียนปลา				

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
8 "เสวียนรอง- หม่อ"	13	กัน		
		เหวียน		

		รองหม่อ		
		ที่รอง		
		เหวียนหม่อ		
		ชานหม่อ		
		เหวียนหม่อ	3	ส
		เสวียนหม่อ		
		กันหม่อ	3	พ
		กรานหม่อ		

		ที่รองหม่อ		
ที่ตั้งหม่อ				
เขอรองหม่อ				
เสวียนรองหม่อ				

ที่รองท้ายหม่อ				

ศูนย์วิทยพัชร์อักษร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
9 "ส้มโก"	10	ค่อม		
		ครง } กรง }	3	พ
		กรอม } ทรอม }	3	พ
		ล่อมโก } ท่อมโก } ค่อมโก }	3	พ
		ทร่อมโก } กร่อมโก }	3	พ
		กร่อมโก }	3	พ
		ส้มโก		
		กรงโก		
		กรงกราค } กรงทราค }	3	พ
		กรงกราค }	3	สร
		กรงซัง		
		ส้มซังโก		
		กรงโกชน		

ตารางที่ 3 (กข)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
10 "ชาวโพท"	4	คก โพท] พค] คณ ----- ชาวโพท] ชาวพค]	3	สร
11 "ฝรั่ง"	9	บามมู] บะมมู] บามหรับ มคหนัง ลูกมู] ลูกโพ] ฝรั่ง โกะโพ ขมพู] ขมพู] ขมโพ] ขมโพ] ขมโ ขมโม ----- ขมพูแก้ว] ขมพูแก้ว] น้ำคอกโม	3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3	สร สร สร สร พ พ สร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช่ แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช่แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช่	เกณฑ์ทาง เสียง
12 "พริก"	5	พริก		
		[คีบสี]	3	พ
		[สีบสี]		
		[คีบรี]	3	พ
		[รีบสี]	3	พ
		ลูกเข้ค		
		พริกขี้หนู		
		พริกขี้หนก		
13 "มันแกว"	8	มันราก		
		มันแกว		
		มันหัว		
		หัวหัว]	1	
		หัวหัว]		
		แปะก๊วย]	3	สร
		แปะก๊ว]		
		แปะก๊ว]	3	ส
		มันขี้หนู		
		หัวมันแกว		
		หัวแปะก๊วย]	3	สร
[หัวแปะก๊ว]	3	สร		
[หัวแปะก๊ว]				
[หัวแปะก๊ว]	3	พ		
[หัวแปะก๊ว]	3	ส		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรด	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรด	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรด	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
14 "ฉัปรก"	6	มะฉี	3	สร
		มะฉี	3	สร
		มาฉี		
		หมุนทอง		
		สมรค		
		ข่านัก	3	ส
		ข่านัก	3	ก
		ฉัปรก		
		ลูกมะฉี		
15 "คีนเคือน- นางาย"	6	เคือนเพ็ญ		
		เคือนแจ่ง		
		ข้างขึ้น		
		เคือนขึ้น		
		คีนเคือนแจ่ง		
		คีนเคือนขึ้น		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เลขที่ใช่	เลขที่ทางเสียง
16 "คีนเคือนมิด"	7	เคือนมิด เคือนเมิด เคือนคว่า เคือนแรม เคือนคัย เคือนอับ ขวางแรม ----- คีนเคือนมิด	3	สร
17 "พระจันทร"	8	โงัย เชน เคือน ----- พระเชน พระเช พระจันทร ควงจันทร ควงเชน ชาเชน	3	ส

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์			
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง		
18 "แกงโตปลา"	13	พริกเทียม ชู แกงแยก } แกงเค็ท } ----- แกงชุปปลา แกงพุงปลา แกงน้ำเคย แกงสมลม แกงเค็คน้ำ ----- เลอะชุปปลา ----- แกงชุปลาทู น้ำเคยพุงปลา ----- น้ำเคยใส่พุงปลา แกงน้ำเคยพุงปลา ----- 19 "กึ่งแห้ง" <td>5</td> <td> สานกึ่ง กึ่งแห้ง กึ่งแกจ กึ่งเค็ม ----- กึ่งใส่เกลือตากแห้ง </td> <td>3</td> <td>สร</td>	5	สานกึ่ง กึ่งแห้ง กึ่งแกจ กึ่งเค็ม ----- กึ่งใส่เกลือตากแห้ง	3	สร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
20 "เหล็กไน"	7	ทวย		
		ไน]	3	พ
		โง]	3	พ
		โย]		
		ไซ		
		ไซ		
		เงียง		
21 "พูดหรือ กล่าว"	4	[ฟิโน]	3	สร
		[ฟิโน]		
		[ฟิโน]	3	ส
		เหล็กไน		
		เหล็กไซ		
		คอบ		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
22 "ศัพท์" (ต้นไม้ใหญ่)	8	ศัพท์ ต้นไม้ โคน คอน	3	สร
		บอง บัง เนียง พัน	3	สร
		คอนไม้ พันไม้		
23 "ศัพท์" (นม, น้า)	5	คืบ เคบ	3	สร
		ศัพท์ เกรียน เทรียน หลิค เฌม	3	พ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยอรรถ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยอรรถ	คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
24 "ทอก"	6	อิง ทอก เกาะ]	3	ส
		ทอย ตี ทอ บอน] ย่น]	3	สร
25 "เป็นหวง"	7	ฮอง ไขว ----- ฮองใจ ไขวใจ] ไผ่ใจ]	3	พ
		เป็นหวง หวังเหวึก ช่วยใจ		
26 "มทจีน"	6	มคคอม มคลง มคอก] มคอบ] มคจีน มคไต มคเกาะ	3	พ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
27 "เที่ยวนี้"	14	อยู่ตรง]	3	สร
		ไทยตรง]		
		หวังนี้]	3	พ
		มสังนี้]		
		เคียมมอยู่]	3	พ
		เทียมมอยู่]		
		แคอยู่]	3	สร
		แคไทย]		
		ในอยู่]	3	สร
		เนหฺอยู่]		
		หว่างนี้]	3	สร
		โหมนี้]		
		หมนี้]		
		เที่ยวนี้	3	สร
เที่ยวใจ				
ทุกวัน	3	สร		
คอเที่ยว]				
แคเที่ยว]	3	สร		
ท่าเที่ยว				
ทุกวันนี้	3	สร		
ระบะนี้				

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรด	จำนวนศัพท์ที่ใช่ แทนหน่วยบรรด	คำที่ใช่แทนหน่วยบรรด	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช่	เกณฑ์ทาง เสียง
28 "เมื่อไร"	7	เมื่อไหร่	3	สร
		เมื่อหรือ		
		เมาะหรือ		
		มอหรือ	3	พ
		ทอหรือ		
		ทอใด		
		ทอใด		
ทอแค	3	สร		
ทอเขียว	3	สร		
ป่าไหน				
29 "ตะกอน"	4	ทวน	3	สร
		ทวน	3	สร
		ทวน		
		ปน	3	พ
		กอน	2	
		ตะกอน		
		ขี้มัน	3	สร
		ขี้มัน		
		ขี้ทวน	3	สร
		ขี้ปน	3	พ
ขี้ปอน	3	สร		
ทวนนอน				

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	การแปรของศัพท์	
			เกณฑ์ที่ใช้	เกณฑ์ทางเสียง
30 "ตะปู้ "	5	เหล็ก เหล็กโคน หลักโคน ตะปู้ ทาบู้ ทาบ่า	3	สร

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย